

Akik dolgozó társaikkal törődnek a Falemezgyár ládaüzemében

Fiatal üzemszám a Szegedi Falemezgyárban a ládaüzem, de máris közel hatvanan dolgoznak ott, leginkább nők. Sokuk azelőtt nem is volt üzemben, vagy ilyenfajta munkát nem végeztek. Egy új üzemszám, s a gyakorlatlan munkások, mint mindig, most is komoly problémát jelentettek. S hogy mégis jó szellem kezd kibontakozni,

egyre szebben

halad a munka, a többi között köszönhető az üzemszám pártbizalmijának, Bartha Mihálynéknak és a kommunista művezetőnek, Bartók Istvánnak. Ők ketten nem sajnálják a fáradságot, hogy megismertessék és megszeressék az üzemi munkát az új dolgozókkal.

Figyelemmel kísérik minden munkás fejlődését; hogyan halad a szakmai ismeretekben. Azon túl, hogy az újabbakat mindig a már begyakorlottak mellé állítják, napról napra felkeresik őket. Akinél például gyengébben halad a ládaszegezés, akár a pártbizalmi, akár a művezető megáll, s készségesen megmagyarázza a helyes munkafogásokat.

Csak néhány hetes az üzemszám, azonban a kommunista máris ki tudták alakítani a nemes versengés szellemét. Ott még nem tartanak, hogy a tervet teljesítsék, de a körülbelül azonos képességű csoportok, vagy párok már versenyeznek egymással mennyiségi termelésben is. Egyébként

az új dolgozók

készségesen hallgattak mind a művezetőre, mind a párt-

bizalmira, amikor a kongresszusi verseny formáját beszüntették meg velük. Jól kikösködtek, hogyha most még a gyakorlatlanság miatt valami nagyobb, mennyiségi vállalat nem is tudnak tenni, hát legalább az anyaggal való gondos bánásmódot, a takarékoságot, s a kifogástalan minőséget ajánlják fel.

A pártbizalmi és a művezető az üzemszám minden problémáját megvitatja egymással, s jó egyetértésben, közösen végzik el a feladatokat. Így gondoskodnak például arról is, hogy a sok új dolgozó bekapcsolódjék az üzemi életbe, s így is jobban megismerjék egymást. Külön-külön is meghívják a pártbizalmiakat a pártnapokra. Kisebbségi részleteket bíznak rájuk, mint például a »tisztaságfelelős«. Felkérték őket a május elseji dekoráció készítésére, s a pártbizalmi dolgozók közül azonnal jelentkezett tizenhárom.

Egyénileg is igyekeznek megismerni a pártbizalmi és a

művezető az üzemszám dolgozóinak problémáit. Segítenek — ha ilyesmi előadódik — egészen egyéni kérelmek elintézésében is. Nemrégiben történt, hogy az egyik új dolgozó nő, aki még csak három napja került az üzembe,

panaszkodott,

hogy elfogyott a pénze. Próbaidős volt még csak az illető, de nem küldték el azzal, hogy nem lehet még neki előlegeit adni. A pártbizalmi és a művezető együtt keresték fel a vállalat igazgatóját, és elintézték, hogy előlegelet kapjon; méltányolták helyzetét.

A kommunista felelősséget éreznek üzemszámért, s dolgozó társaikkért. Ezért igyekeznek segíteni mindenütt, ahol arra szükség van. Így van ez a Falemezgyár ládaüzemében is — s ez bizonyára hozzájárul ahhoz, hogy a fiatal üzemszám lelkes, jó munka folyjék.

(K. B.)

Újságírókat tüntettek ki a MUOSZ-ban

A szovjet sajtó napja alkalmából a Magyar-Szovjet Baráti Társaság és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége kedden sajtótervezet rendezett a MUOSZ-székházában. A Magyar-Szovjet Barátság Hónapjában végzett kiváló munkája elismerésül a sajtó 21 munkatársának adták át az MSZBT aranykoszorús jelvényét.

Az atomkísérletek következményei

Dr. Charles Dunham, az amerikai atomerő-bizottság egyik vezetője kijelentette, hogy az atomkísérletek okozta radioaktív csapadék következtében az elkövetkezendő hetven esztendőben évente 50—100, esetleg több lesz a csontirakos megbetegedések száma. Jelentősen emelkedni fog a leukémiás — fehérvérűségi — megbetegedések száma is.

Sorsa összefonódott a munkásosztályéval

Emlékezés Radnóti Miklósról, születésének 50. évfordulóján

Ötven év? kit ünnepelek, annak nincs [kora. A költő hangja száll, visszhangja támad s hallható a néma s mégis harsogó [időben.

(Radnóti Miklós: Köszöntő)

Ót is a fasizmus ölte meg. Megdőbbsen az ember a gondolatra: még csak ötven éves lenne e napokban, s már majdnem 15 éve halott! 35 évet élt, a Horthy-féle fasizmus világában, s a náciizmus végvonaglásában tobzó SS-ek oltották ki az életét. Saját halálát is megjövendölte, amikor sorstársairól írt utolsó versében, pár nappal halála előtt, 1944. október 31-én:

Mellézuhanam, átfordult [a teste s feszes volt már, mint húr, [ha pattan. Tarkólövés. — Így végzed hát [te is, — sügtam magamnak, — csak [feküdj nyugodtan. Halált virágzik most a til- [relem, — Der springt noch auf — [hangzott fölöttem. Sárral kevert vér száradt [fülelem.

(Razglednicák 4)

★

1930 őszén iratkozott be a szegedi egyetem bölcsészeti karára, magyar-francia szakos hallgatónak. A sovány, pesti gyerek, akinek születése édesanyja életébe került, apját is fiatalon veszítette el. Nagybátyja, egyben gyámja iskoláztatta, s textiltechnikai szakembert akart belőle faragni. De

Radnóti költői hivatást érez magában: már 1926-ban megjelennek első versei különböző ifjúsági lapokban, 1929-ben több verse lát napvilágot a Jóság című budapesti antológiában, 1930-ban pedig megjelent ugyancsak Pesten Pogány közzöntő címmel első kötete.

Szegedre tehát már mint neves költő érkezett. Egy év múlva új kötetet ad ki Uj-módi pásztorok éneke címmel, de alighogy megjelenik, az ügyesség elkövetkezik, s vádat emel ellene »vallásvalóság és szemérem elleni vétség» miatt. El is ítélik, bár felső fokozaton ítélet végrehajtását próbaidőre felfüggesztik. S ekkor megismétlődik József Attila esete: Horger Antal professzor kari ülés elé akarja vinni Radnóti pörét, hogy kizárassa az egyetemről. Szerencsére akadt józan gondolkodású professzor, aki megakadályozta.

E kötetek már a társadalmi valóság iránti fogékonyságát, az osztályellentétek fölismérését tükrözi. Versében fölűnik a munkanélküliség — a korszak egyik legjellemzőbb vonása — is. De a főállító renddel való szembe fordulása eddig inkább csak elvont. A szegedi évek formáló hatása, a Szegedi Fialatok falukutató munkásságában való részvétele és progresszív művészi programjukkal való azonossága éppúgy hozzájárul költészetéhez és életszemléletéhez ekkori (1931—1933) döntő fordulathoz, mint az 1931 nyarán Párizsban töltött néhány hét, amely alatt kapcsolatba került a legális kommunista mozgalommal és döbbenetes élménye volt az itt látott gyarmatügyi kiállítás.

Világmeletekben látta ott meg azt, amit itthon, Tápén látott: az elnyomás egyetemes törvényszerűségeit. »Költő is vagyok, meg proletár» — vallja egy ekkoriban írt versében (Ismétlő vers), s a Szegeden 1933-ban megjelent Lábadozó szél című kötetében már bizonyosság és valószínűség, mélysége mellett. E kötetében, amint Tolnai Gábor mondja, »több éves keresés után már a kifejező-eszközök terén is egy mélyzengésű, szocialista költő hangja csendül fel«. E kötet záróverse, az Ének a né-

gerről, aki a városba ment című megrendítő, balladászerű költemény, az imperializmus nemzetközi méretű elnyomása elleni tiltakozás költői kifejezése.

Első kötetének jelentőségét nemcsak azért emeljük ki, mert e világnézeti fejlődés és költői érlelődés bizonyos mértékig Szegedhez fűződik, hanem azért is, hogy hangsúlyozzuk: Radnóti életművének nemcsak a legismertebb, legutolsó szakasz tartozik a magyar lírai realizmus első vonalába, hanem

az embertelen világot: hitt a folszabadulásban, a jövőben. Hitt akkor is, amikor a spanyol ellenforradalom győzött: hirdette, hogy »jönnek új hadak», s »népek kiáltják sorsodat, szabadság!« (Hiszpania, Hiszpania); hitt akkor is, amikor művész harcoltársát, Dési Huber István bűcsüztette 1944 februárjában: »Elded és rossz világod és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy másképpen legyen«. (Nem bírta hát...)

★

Tegnap ünnepeltük ötvenedik születésnapját. Szegednek, amely kiröpítő fészke volt a költőnek, különleges kötelezettségei is lettek volna e nem sablonos évforduló alkalmával. Vagy talán azzal állítottuk magunkat, hogy a Dóm téri Nemzeti Emlécsarnokban lévő domborművel és az Ady téri egyetem falán elhelyezett emléktáblával egyszer s mindenkorra leróttuk kegyeletünket a költő előtt, aki ötvenéves szegedi életével is értékesen gazdagította a szegedi irodalom haladó tradícióit, Tömörkény István, Móra Ferenc, Juhász Gyula, József Attila szegedi hagyományait? Művelődési ügyi szerveink, kulturálisaink, iskoláink, a TIT vezetői — valamenyien mulasztást követtek el, amikor e jelentős évfordulón elfeledkeztek Radnóti Miklós életművéről, a nagy költő emlékének ápolásáról.

Hét városba lehet csomagot küldeni légi úton Szegedről

A MALEV utasszállításon kívül csomagszállítással is foglalkozott 1958. előtt. Közvetlen csomagszállítási eszköz lett a repülőgép, hiszen olcsón és gyorsan házhoz szállította a küldeményt. A MALEV hosszabb szünet után most, május 3-tól, vasárnaptól kezdve ismét megindította a csomagszállítást. Az elmúlt évektől eltérően azonban nem házról-házig szállítják a küldeményt, csupán repülőteréről repülőteréig. De komolyabb tételeknél a feladó kérésére gyorsan házhoz szállítják a csomagot, aránylag igen kedvező tarifa mellett. A feladó kérésére a MA-

LEV értesíti a címzettet. Természetesen ez külön költséggel jár. Ha a címzettnek telefonja van, akkor 60 fillért fizet a feladó. Ha nincs távbeszélő készülék a lakásban, akkor táviratilag értesíti a MALEV a csomag tulajdonosát és ezért plusz 2,50 forintot számít fel. Szegeden a repülőtéren a hivatalos munkaidő reggel 4.30-tól este 19.30-ig tart, tehát ez idő alatt vesznek fel és adnak ki csomagot. Szegedről a következő helyre lehet küldeni csomagot: Budapest, Miskolc, Nyíregyháza, Debrecen, Szombathely, Pécs, Zala-

vonattal

Legszívesebben egy nyári epizódnál időzött: az utolsó találkozásnál. Kettőn sétáltak a kellemesen langyos nyári éjszakában, túl a tápai kompon. Jókédvűen, összeborult. A parti fűzek mögül jött hold megszeépítette a vizre hajló ágakat, a folyó csendes csobogással valami andalítóan szép dalt muzsikált. A sárga fények játékosan fűrdtek a picit, selymes vízfordokon.

Leültünk a fűzések alá, a víz mellé. Keveset beszélünk. Néztük egymás arcát. Szívünk megremegett, fázósan reszkettünk. Gyuszi rámerítette kabátját, simogatta arcomat. Mellé fektettem. Karjaimmal átfontam nyakát, csókolom arcát, barna, kutyahűségű szemét, száját. Nagyon szerettem. Soha még nem éreztem ilyen vágyat férj után. Ő is csókoló, szelíden, gyerekes rajongással. En többet akartam. Mindent... ezt az okos, csöndes, ki-sebbségi érzéssel küzdő fiút.

— Neml — és talpra állított. Megigazította a ruhámat-hajamat. En durcáskodtam. Sértődötten álltam mellette. — Sétáljunk föl a töltésre — szölt, éreztem hangján a belső izgalmat. Ezt a becsületességet soha nem felejttem el.

Hazakísért, a kapuban megkérdezte: — Hozzátesz? — Igen — válaszoltam — börtöntiszt. Nézd, a jövőt nem szabad eldobni... meg a születem is. — Igazad van. Te tisztviselő vagy, én meg munkás, összesen 20 esztendőmmel és egy ruhámmal. En is húsz esztendő voltam. Ott a kapuban, ott a szívem olyan hangosan vert, féltem, hogy elszédülök. Rettenetesen kínzott az eszem és a szívem diszharmoniaja. Többé nem találkoztunk egymással. Sokáig nézte a képet, idegfáradtságtól pillentően a fotel puha kárpitjára hajította a fejét, Elaludt.

Fölríadt. Mintha csöngettek volna. Almából vert kedvetlenséggel szedte össze titkait, visszarejtette fehérneműje közé, megtalálhatatlan helyre.

Elmosogatok — határozta el magában. Ujra csöngettek. Két kis csöngetés, Félrehúzza az előszobai függönyét. Kinyitotta az ajtót.

— Kit keres? — Szalmákat — szölt a fehér kucsmás, borostás állú fiatalember.

— A férjem nincs itthon. — Tudom. — Gyusza... Gyuszám... kis Gyuszám — szakadt ki belőle a felismerés — megviselt az öt esztendő, megkoptál egy kicsit.

— Nem zavarlak, Katóka? — kérdezte csöndesen a fiatal ember.

— Gyere be, gyere, gyere. Te itt? Ebben a borzasztó helyzetben?

Az előszobában álltak, Katóka úgy nézett Gyuszára, mint aki híváson megjelent, iderepült a Tisza partjáról. — Katóka, te semmit sem változtál, olyan szép vagy, mint azelőtt voltál... Jól éltek?

Katóka arcán gond suhant keresztül és meggyőződés nélkül, hirtelen válaszolt: — Jól, jól vagyunk, illés éppen szolgálatban van.

— Tudom. — Katóka csodálkozó szemekkel nézett. — Láttad?

— Igen — válaszolt lehangoltan Gyusza.